

Co mi daje fundacja rodzinna i czy mogę ją założyć?

22 maja 2023 r. weszła w życie ustawa z 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz.U.2023 poz. 326), która do polskiego porządku prawnego wprowadziła nowy podmiot – fundację rodzinną. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy taka fundacja rodzinna to osoba prawna, której celem ma być gromadzenie mienia, zarządzanie nim w interesie beneficjentów oraz spełniania świadczeń na ich rzecz.

Dlaczego taki twór powstał?

Ustawodawca dostrzegł, że obecne w Polsce mechanizmy planowania sukcesji w rodzinnym biznesie nie są wystarczające. Przede wszystkim prawo spadkowe nie zabezpiecza majątku rodzinnej firmy przed rozdrobieniem lub uszczupleniem w wyniku zapłaty zachowku w sytuacji dziedziczenia kilku osób. Często też spadkobiercy lub ich część po prostu nie chce prowadzić biznesu rodziców. Z kolei istniejące rozwiązania holdingowe wymagają budowy złożonych struktur i dużych kosztów. W praktyce wiele firm trafia w ręce funduszy inwestycyjnych. Firma zatracą swój rodzinny, lokalny charakter. Ponadto fundusze inwestycyjne rozwijając firmę spadkobiercy, zazwyczaj nie zaspokajają bieżących potrzeb utrzymania rodziny (np. kształcenia), a koncentrują się na inwestycjach długoterminowych.

Jak więc działa taka fundacja?

Fundator (fundatorzy) przenosi na nią część majątku, w tym m.in. pieniądze i udziały w spółce lub spółkach, prowadzących rodzinny biznes. Majątek ten tworzy fundusz założycielski. Tak powstała fundacja wykonuje uprawnienia spółki-matki w kontrolowanych przez siebie spółkach, ale sama – poza wyjątkami przewidzianymi w ustawie – nie prowadzi działalności gospodarczej. Generowane przez kontrolowane spółki zyski, jak również dochody z pozostałych aktywów fundacji (nieruchomości, papiery wartościowe) powiększają jej majątek, który będzie przeznaczany na określone w statucie świadczenia dla wskazanych beneficjentów – np. koszty edukacji, utrzymania, leczenia. W pozostałym zaś zakresie ma służyć kumulacji zasobów finansowych rodzinnego biznesu. Z kolei beneficjenci będą mogli powierzyć zarząd nad fundacją w ręce profesjonalnego menedżera lub jednego z członków rodziny, a jednocześnie, poprzez uprawnienia w zgromadzeniu beneficjentów, będą oni kontrolowali działalność zarządu i samej fundacji.

Szczególną uwagę zwraca przyjęcie przez ustawodawcę wyjątkowo korzystnych zasad e-opodatkowania fundacji rodzinnych. Podobnie jak przy CIT estońskim, fundacja, co do zasady, nie płaci podatku tak długo jak akumuluje i reinwestuje środki. Zapłaci podatek dochodowy wg stawki 15 % dopiero w sytuacji wypłaty środków beneficjentom.

Czy każdy może skorzystać z nowej instytucji?

Formalnie nie ma tu ograniczeń. Generalnie jeśli fundator ma pełną zdolność do czynności prawnych i odpowiedni majątek na fundusz założycielski (o wartości minimum 100.000 zł), to może założyć fundację rodzinną. Warto pamiętać, że beneficjentami wcale nie muszą być członkowie rodziny, co z resztą wprost wynika z definicji – mogą nimi być dowolnie wskazane przez fundatora osoby, organizacje pożytku publicznego, a nawet on sam.

A więc dlaczego jest to wręcz z nazwy fundacja „rodzinna”?

Charakter rodzinny fundacji uwidacznia się w kwestiach spadkowych – prawo do zachowku może zostać zaspokojone poprzez określone świadczenia z majątku fundacji. Rodzinny charakter fundacji widać również we wspomnianych rozwiązaniach podatkowych – świadczenia od fundacji dla najbliższej rodziny fundatora, tzw. zerowej grupy podatkowej, będą zwolnione z PIT. W przeciwieństwie do nich, osoby spoza tego rodzinnego grona zapłacą podatek według odpowiedniej stawki. Trzeba jednak mieć na uwadze, że fundacja rodzinna, w intencji twórców, ma być przede wszystkim narzędziem dla średnich i dużych przedsiębiorców, zwłaszcza rodzinnych i to w tych wypadkach jej utworzenie będzie najbardziej opłacalne, chociaż nie jest to warunek formalny.

Już teraz forma fundacji rodzinnej interesuje naszych klientów. W praktyce pojawi się jeszcze wiele ciekawych zagadnień z nią związanych, o czym będziemy informować Państwa na bieżąco w kolejnych **TH Legal News**ach.

Autor:

WOJCIECH KOŁODZIEJ

aplikant radcowski
w.kolodziej@th.pl

TRĘBICKI HOŁOWIŃSKA sp.k.
ul. Solec 18/U12, 00-410 Warszawa
kancelaria@th.pl
(+48) 22 826 08 58

[Kliknij i obserwuj](#)

Treść publikacji nie stanowi opinii prawnej ani jakiegokolwiek porady prawnej i nie może być podstawą do podjęcia jakiegokolwiek decyzji biznesowej. Autorzy zastrzegają prawo do zmiany tekstu oraz poglądów wyrażonych w publikacji, w szczególności w przypadku zmiany prawa lub praktyki orzeczniczej sądów i organów administracji.